

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060308

DOM
2019-08-27
Stockholm

Mål nr
P 10674-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-10-23 i mål nr P 2517-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

DL

Motpart

1. Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun

2. RS

SAKEN

Startbesked för installation av braskamin på fastigheten XX i Lerums kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och ändrar Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 15 juni 2018, dnr 403-455-2018, på så sätt att DL överklagande avvisas.

Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommuns beslut den 29 november 2017 (DE 2017-1879) att ge startbesked står därmed fast.

Dok.Id 1502406

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

DL har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommuns beslut att ge startbesked eller, i andra hand, undanröja nämndens beslut och återförvisa ärendet till nämnden för fortsatt handläggning. **DL** har vidare yrkat att den utredning angående installation av braskaminer inom planområdet som Lerums kommun låtit utföra inte ska få läggas till grund för bedömningen av om startbesked ska ges.

RS och **Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun** har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

DL har beträffande frågan om det finns förutsättningar att ge startbesked anförd detsamma som i underinstanserna. **DL** har vidare, i fråga om hennes rätt att överklaga nämndens beslut om startbesked, anförd bl.a. följande:

Begränsningen av vilka som får överklaga ett beslut om startbesked i 13 kap. 15 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, bör åsidosättas och hon ska anses ha klagorätt. Den eldstad som startbeskedet gäller innebär en olägenhet för hennes hälsa när hon vistas på sin fastighet. Eftersom eldstaden därmed kränker hennes civila rättigheter har hon enligt artikel 6.1 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) en rätt att få saken prövad i domstol.

Startbeskedet är ett gynnande förvaltningsbeslut som vinner negativ rättskraft. Hon ser därför inte att det finns en möjlighet för henne att få sin sak prövad i ett tillsynsärende enligt PBL. Det skydd mot olägenheter för omgivande bebyggelse som planbestämmelsen avser att ge kommer inte kunna prövas i ett tillsynsärende när braskaminen redan är installerad. Det är också mycket svårt att få framgång i ett tillsynsärende rörande olägenheter enligt miljöbalkens bestämmelser.

RS och **nämnden** har anfört att DL i egenskap av granne saknar klagorätt när det gäller nämndens beslut att ge startbesked.

Boverket har yttrat sig i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen ska först pröva om DL, ägare av fastigheten YY, har haft rätt att överklaga nämndens beslut om startbesked för installation av braskamin på grannfastigheten XX.

Ett beslut om startbesked får enligt 13 kap. 15 § PBL endast överklagas av sökanden eller anmälaren i ärendet. I praxis har emellertid även andra än de i bestämmelsen uppräknade tillerkänts klagorätt med stöd av den rätt till domstolsprövning som följer av artikel 6 punkt 1 i Europakonventionen. För att Europakonventionen ska tillämpas framför 13 kap. 15 § PBL krävs bland annat att klagandens civila rättigheter faktiskt påverkas av den åtgärd som startbeskedet medger och att denne saknar möjligheter att få sina rättigheter prövade på annat sätt genom den nationella rätten (jfr t.ex. MÖD 2017:50).

DL har anfört att hon kommer att drabbas av olägenheter till följd av den rök som uppstår vid eldning i braskaminen och att hon inte kan få sin sak prövad på annat sätt eftersom startbeskedet får negativ rättskraft.

Mark- och miljööverdomstolen kan dock konstatera att själva användningen av eldstaden och de utsläpp användningen kan medföra inte prövas genom startbeskedet. Den verksamhet som användningen innebär regleras i stället genom bestämmelser i miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter.

Den myndighet som utövar tillsyn enligt miljöbalken får enligt 26 kap. 9 § miljöbalken besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att bland annat miljöbalkens regler ska efterlevas. Tillsynsmyndigheten kan därmed i ett enskilt fall besluta att

eldning som medför olägenhet för människors hälsa måste begränsas i viss omfattning (se t.ex. MÖD 2004:63).

Om DL drabbas av olägenheter på grund av användningen av eldstaden på grannfastigheten har hon alltså möjlighet att få saken prövad genom att påkalla tillsyn enligt miljöbalken. Även om en sådan olägenhet anses röra DL civila rättigheter strider bestämmelsen i 13 kap. 15 § PBL därmed inte mot Europakonventionens bestämmelse om rätten till domstolsprövning. DL har alltså inte haft rätt att överklaga nämndens beslut om startbesked och hennes överklagande skulle ha avvisats av länsstyrelsen. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och länsstyrelsens beslut ändras på så sätt att överklagandet dit avvisas. Detta innebär att nämndens beslut att ge startbesked står fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Birgitta Bylund Uddenfeldt, referent, och Margaretha Gistorp samt tekniska rådet Mats Kager.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Emelie Jonsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-10-23
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr P 2517-18

Klagande
RS

Motparter
1. DL

2. Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun
443 80 Lerum

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 15 juni 2018 i ärende nr 403-455-2018, se bilaga 1

SAKEN

Startbesked för installation av braskamin på fastigheten XX i Lerums kommun

---

DOMSLUT

Med ändring av Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut fastställer mark- och miljödomstolen Miljö- och byggnadsnämndens i Lerums kommuns beslut.

Dok.Id 411450

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

RS har till Miljö- och byggnadsnämnden i Lerums kommun (nämnden) gett in en anmälan om installation av braskamin i bostadshuset på fastigheten XX. Genom beslut den 29 november 2017 (DE 2017-1879) gav nämnden startbesked enligt 10 kap. 23 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Nämndens beslut överklagades till Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) som i beslut den 15 juni 2018 upphävde det beviljade startbeskedet och återförvisade ärendet till nämnden för förnyad handläggning, se bilaga 1.

RS har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

RS har, som det får förstås, yrkat att länsstyrelsens beslut ska upphävas och nämndens beslut fastställas.

Till grund för sitt yrkande har han anfört i huvudsak att den utredning som Lerums kommun låtit utföra angående installation av braskaminer i det aktuella området är fullgod, och att länsstyrelsen därför saknade fog för att upphäva det beviljade startbeskedet.

DL har motsatt sig det som yrkats i målet. Hon står fast vid sin bedömning att utredningen inte är relevant för det aktuella startbeskedet och hon instämmer i länsstyrelsens bedömning och beslut. Hon anser att startbesked inte ska beviljas och installation av braskamin inte tillåtas. Till stöd för sin inställning har hon anfört i huvudsak detsamma som hos länsstyrelsen.

Nämnden har förelagts att yttra sig men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser och planförutsättningar framgår av det överklagade beslutet, se bilaga 1.

Frågan i målet är främst om det genom särskild utredning är visat att installation av eldstad på fastigheten XX kan ske utan olägenhet för omgivande bebyggelse.

Av planbeskrivningen framgår det att det är på grund av omgivningens rådande terrängförhållanden som särskild utredning krävs för att tillåta installation av lokal eldstad. Mark- och miljödomstolen tolkar mot bakgrund av detta inte planbestämmelsen på så sätt att en ingående utredning av förhållandena, så som topografi, avstånd mellan husen, samt avstånd mellan skorsten och friskluftsintag på varje enskild plats krävs för att tillåta installation av braskamin. Domstolens tolkning av planbestämmelsen är istället att en utredning ska visa att terrängförhållandena inte är sådana att installation av braskamin för trivseledning är särskilt olämpligt.

Av den utredning för eldstäder i planområdet Smedkärri som Bengt Dahlgren AB upprättat den 19 september 2016 framgår att trivseledning i den norra delen av planområdet, där RS fastighet är belägen, inte bedöms påverka omgivningen mer än vad som normalt tillåts, om Naturvårdsverkets råd enligt broschyr *Elda rätt – Råd för effektiv, miljöanpassad och säker eldning med ved och andra vedbaserade bränslen, i vedpanna, kamin och dylikt* efterföljs. Domstolen anser därmed att detaljplanens krav är uppfyllt.

Sammantaget finner domstolen att det finns förutsättningar att bevilja startbesked. Med ändring av länsstyrelsens beslut ska därför nämndens beslut fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 13 november 2018.

Susanne Lindblad

Martin Kvarnbäck

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Lindblad, ordförande, och tekniska rådet Martin Kvarnbäck. Föredragande har varit beredningsjuristen Gustav Ros.